

FS

5933

0

660
3

საქართველოს
საბჭოთაო
საგარეო
აღმოსავლური
აღმოსავლური
აღმოსავლური

ბ. 8° 311

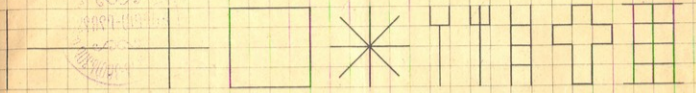
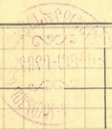
საქართველოს
საბჭოთაო
საგარეო
აღმოსავლური
აღმოსავლური
აღმოსავლური

დედანი

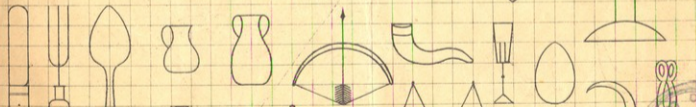
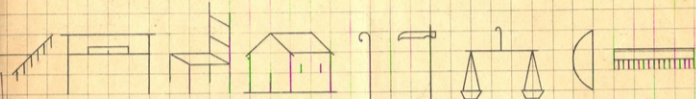
ქართული წერისა

მედვერდილი იაქობ გოგუბამფლისხვან

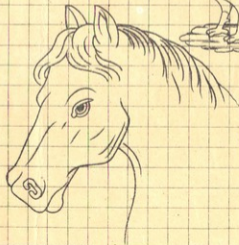
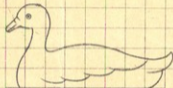
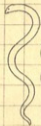

ფ 3

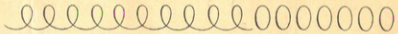
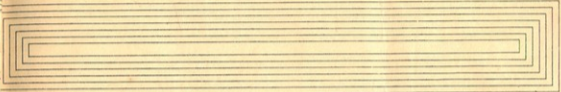
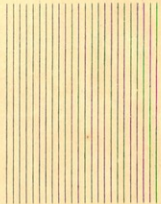
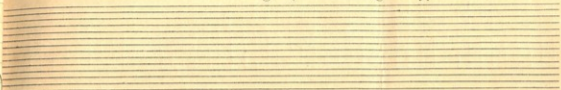

FS

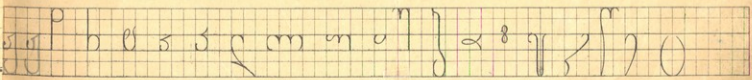
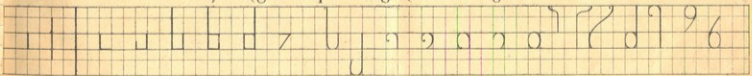
5933

ხელის სავარჯიშო.

ნაწილები ქართული ასოებისა.

ძრუვალი ხელი სურათებით.

ო ა ია აი აი ია

ბ ე ბე აბი ბეხა

ს სასა სასე მ მამა სამი

თ თახი მათა თ თხი თიხა

კ კეკე კოკა კამა კეხი მაკა

ვ ავო ბევო ვანო კეკო თავო

ზ სზი თაზო ზეთი მამა ანიანი

ე ეძო თეთა ხევი კევი ხეთი

ო ი ი ი ი ი ი ი ი ი ი

ბ ბბბბ ბბბბ ბბბბ ბბბბ ბბბბ ბბბბ ბბბბ ბბბბ

ღ ღღღღ ღღღღ ღღღღ ღღღღ ღღღღ ღღღღ ღღღღ ღღღღ

თ თთთთ თთთთ თთთთ თთთთ თთთთ თთთთ თთთთ თთთთ

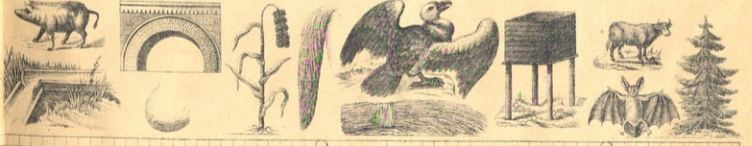
ს სსსს სსსს სსსს სსსს სსსს სსსს სსსს სსსს

ბ ბ ბ ბ ბ ბ ბ ბ ბ ბ
ბ ბ ბ ბ ბ ბ ბ ბ ბ ბ

ვ ვ ვ ვ ვ ვ ვ ვ ვ ვ
ვ ვ ვ ვ ვ ვ ვ ვ ვ ვ

ძ ძ ძ ძ ძ ძ ძ ძ ძ ძ
ძ ძ ძ ძ ძ ძ ძ ძ ძ ძ

ლ ლ ლ ლ ლ ლ ლ ლ ლ ლ
ლ ლ ლ ლ ლ ლ ლ ლ ლ ლ

ნი ხეხილი ლავსი ლანდილი

ე გონი გოთანი ვაგანი კარაგი

ლალაგი ლღვანი გინდი ქურდი

ე გიგელ ნაგავი ლავსი ლეღვი

გთგნა ვაღვსვა უზანგი ვაქქვა

ფ ღათვი ხათვილ ვანათვი ფუღუ

რლ ფერუზი ხათუნი ხათუანი

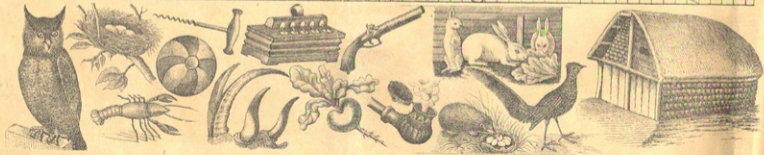
ხ ხალა ხიბი ქახალი ფუხეხი

ლესაჲ. ხუხუნა ხახოზი ხაძინა

ბაგვა ლაბია ბიბილა საძაზი

ბებერი ბახელა ბუხარი ბაღა

ბაღალ საზონი ბიგვაზი საზინე

ე ანაგო ვივინი ვივილი ვავანი

ც ციხე ციკანი ხუციანი ხიცოვი

ღოციანი ცოცხალი ქეციანი

ო ოსიას ხანაგო ოამანი ოიბი

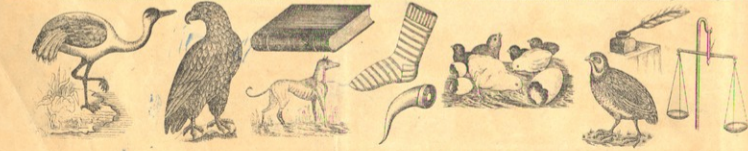
6

ბი ბი აბი ვა ბი აბი ბი აბი კანი ბა ბი

ქ ქამალი ჰაქაქა ბაქარი ქი-

ქავა ქვარი ქარბი ქურბელა

ქ ვაქარი ბაქერი ჯერამი მსქა-

ბი ბუჭუჭი ბაჭუჭი ჭანჭურბი

ჟ ჟამი მუნჯი ჟირკვი ჟღთმა

ჭ მჭავე ჭლუტა ჭანგი ჭლარუნბი

ჰ ჰაგრი ჰვიღია ძეჰქმნა ჰვიტ-

ხე ჰურეუტდა რეჰანი მიჰქონდა

მ თქუშნ ხუშნ ა რაადმე უაადმე

კ თუთო თუნიურ ვ უართ უარი

მ მთი მთიმე დ დაბრიკა

ახე დეუმსთაიულმინდოჰუნს

ტ უკთქდუმინცხეხსუკჰმ

სწავლა კაცს სიბერემდის არ მოსჭრბ

დება.- სწავლა სინათლეს, უსწავლო-

ბა სიბნელე.- მაძლარს მშიერიც მაძლ-

რი ეგონა.- ჩყალი რომ დაგუბდება აყ-

როლდება.- ღარიბი კაცის ლუკმა გემ-

რიელია.- წინა კაცი უკანა კაცის ხილია.

ამანათის შენახვა მუდამაც იცის- ყვავს

რა აქვს, კაჭკაჭს რა მიხცეს.-

ჩისქვილის ქეები რომ ერთმანეთს აბ
ეხმარებოდენ, ცალმა რავდენიც უნდა
იბრუნოს, ვერას დაფქვავს-ძროხამ იწ-
ველა, იწველა, ბოლოს ჰკრა ჩიხლი და
სულ დაღვარა-ავი ძაღლი თივაზედ იწ-
ვა, ვერც თითონა სჭამდა, არც სხვას
აჭმევდა-კვიცი რომ დედის წინ სტომ-
ას დაიწყებს, მგელი შესჭამს

ხეობს სივრცხლესა ნაძრახსა სიკვდილი ს

ხელოვანი.- ჩიტი სადაც გაიბრტყება, იმისი

ბაღდადი ის არის.- ათასად გვარი დათვისდა,

ათიათასათ ბრდილობა, თუ კაცი თვითონ არ

არის, ცუდია გვარიძვილობა.- რა კარგია კაი

კაცი, კარგს საქმეებდ აგებული, ქვეყანა ჰყავს

მაღლიერი, სწორის გული მოგებული.- ქათა-

მი რომ წყალს დალოვეს, ღმერთს მესხდავს.

მე ვააჯახეთს რა მიძაჲდა, მოჲარე იღვა მბესჲეთს,
 კლმანი და ქელს ჰურე წინ მეყარს ბმესჲეთს. მე-
 ცხარე მეღს შიშით ვერ გაიგებლებს ნადიმს, თუ
 გაიგებლებს, ინანებს, მეღს გაუკეთებს სადილს.
 თბოლ ვაბრდას მოელის, ღარიბი გამდიდრებასა.
 ერთეულის კაცის ორეულს ხიდნი წყალს ჩაუცვი-
 ვიან, შშვილდნიც გაუწყვეტს ბაწარსა, ისარნიც ვლ-
 ეწებიან. ვროლია ის მოსმართლე, ვინც არ ვარს
 ჩეჲს სქემს, მდიდარს სქემს გაუწყობს, ღარებს მცი-
 რედსც ართმეჲს. თბლის მამა ღმერთია.

შაქს ჯლდღს შაფი ყორანი ჩაჲ და ჩაქჩანება, ჩაჲ და ლეშით ვაძღება, ამოსჯლს დაეზარება. - მზეო, ამოდი, ამოდი, ნუ ეთარები ვორას, სიციფს ჯაცი მოუკლავს, სწყალ ავერ ვორავს. - შენი ჭინძე, გუთნო, ვათლლო წმინდის ხისო, შენ აჭმევ პურს ცოცხალს, დამმარხველ ხარ მკედღსო. ნეტამც არ დაეძინებოდა, ჩტო ნიბლავ, ნარბოდა, გამოვიქროლოფს ალაღ, წავიყვანს მალღს მთბოდა. - ირემო, მთს მყერლო, რთ ჩმოჲარდი ბარსო? - მეუღღე ჩემი მომიჯღოს, დაეჩხეტები ცალსო.

შაქს ჯლდღს შაფი ყორანი ჩაჲ და ჩაქჩანება, ჩაჲ და ლეშით ვაძღება, ამოსჯლს დაეზარება. - მზეო ამოდი, ამოდი, ნუ ეთარები ვორას, სიციფს ჯაცი მოუკლავს, სწყალ ავერ ვორავს. - შენი ჭინძე, გუთნო, ვათლლო წმინდის ხისო, შენ აჭმევ პურს ცოცხალს, დამმარხველ ხარ მკედღსო. ნეტამც არ დაეძინებოდა, ჩტო ნიბლავ, ნარბოდა, გამოვიქროლოფს ალაღ, წავიყვანს მალღს მთბოდა. - ირემო, მთს მყერლო, რთ ჩმოჲარდი ბარსო? - მეუღღე ჩემი მომიჯღოს, დაეჩხეტები ცალსო.

შაქს ჯლდღს შაფი ყორანი ჩაჲ და ჩაქჩანება, ჩაჲ და ლეშით ვაძღება, ამოსჯლს დაეზარება. - მზეო, ამოდი, ამოდი, ნუ ეთარები ვორას, სიციფს ჯაცი მოუკლავს, სწყალ ავერ ვორავს. - შენი ჭინძე გუთნო, ვათლლო წმინდის ხისო, შენ აჭმევ პურს ცოცხალს, დამმარხველ ხარ მკედღსო. ნეტამც არ დაეძინებოდა, ჩტო ნიბლავ, ნარბოდა, გამოვიქროლოფს ალაღ, წავიყვანს მალღს მთბოდა. - ირემო, მთს მყერლო, რთ ჩმოჲარდი ბარსო? - მეუღღე ჩემი მომიჯღოს, დაეჩხეტები ცალსო.

სწავლა სიკვდილზე შინა, შიშად შინთან მი-თქვამს, მის გუგულის ვიწროვან, არ არის ვისკოთქვამს, სხვის უკეთესს
 მსუ უკვამ, თუ ვინ ვისკოთქვამს, თუ ვის ცოდნა არ აქვს. ვისკვამის წითისათქვამს. ცოდნა თან სიკვამს მისკვამს
 ს, რბილსკვამ დაქვამის, აქვს უხილსკვამ სიკვამ, ხელს არ მიკვამის, არც ცხადის ძალთ წინათმის, არც
 ძალთ შიშადსკვამის, ქვეა უხილს არს ბრუკვამის, ქვეა ცოდნით შიშადსკვამის.

სწავ ვშიშადსკვამ, ვაგბდილსკვამ და მისათქვამს არს, ხელ მამა-მამა მიკვამის, ამათი კეთის თქვამს,
 სწავ ხილსკვამ ვიკვამის, ხემა სშიშადსკვამ არს არ ვაგვკვამს სილს კრდესს უკვამის
 ხემა. არ ვაგვკვამს მე ხელს სშიშადსკვამს სხვა ქვეკვამის სშიშადსკვამს. მე მიჩიკვამს შიშადსკვამს
 სწავ-უხილსკვამის, ორში რომ ბილსკვამ, ჩინსკვამ გუგულის ბრუკვამის წილსკვამის, ვისკვამ და არჩი მიკვამ-
 თა, ხორცი აქვს შიშადსკვამის. - ბრად რომ ვიკვამ ლილს, ხელს შიშადსკვამის ახარის, სწავ კრდესს ადამსკვამ-
 ვით გუგულის ხელს აქვთკვამის არს, იქ მიკვამის შიშადსკვამის სიკვამის, ბრად სიკვამისკვამის მიჩიკვამის. - ბრად რომ შიშად-
 ცე ლილს, ქილსკვამ უთქვამს, სხილსკვამის კვამის, ვისკვამ და ბრუკვამის ვიკვამ, არა ვინლსკვამის უკვამ, არ მიკვამ-
 ლის ხელს თა.

არ არს ჩიკვამის სიკვამის, თუ არ სიკვამ კეთად? თუ არ სიკვამისკვამის დაქვამის, არ ვიკვამის სიკვამის მიკვამის?
 თუ არ ვიკვამის ბრუკვამის, შიშადსკვამის არ ვიკვამის მიკვამის? სხვის კრდესს თუ არ ვიკვამის, სხვის არ ვიკვამის
 მიკვამის? - ამ შიშადსკვამის დაქვამის ვიკვამის სიკვამის, ვიკვამისკვამის ძილს დაქვამის და მის უხილს-
 თქვამის; ვიკვამისკვამის კეთის წიშადსკვამის, უხილსკვამის ახარის; ვიკვამისკვამის ვიკვამის, სწავ უხილს კეთის სიკვამის
 ძილს. - მიკვამის ნილს ვიკვამის თა, თუკვამისკვამის ორსკვამის, ნილს სიკვამის ვიკვამის და არ ვიკვამის
 კეთის ორსკვამის, ვინც არს ბრუკვამის ძილს ცხილს, მის შიშადსკვამის ლილს არს კეთის, მით მისი დაქვამის
 (ვიკვამისკვამის ცხილს მისი სხვის ვიკვამის ხელს შიშადსკვამის, სილს ვიკვამის ბრუკვამის მიჩიკვამის არს მიჩიკვამის, - ვიკვამის
 აქვთკვამის ამ სიკვამის მისი სხვის, ვიკვამის სიკვამის ვიკვამის და არ სიკვამის და ვიკვამის.

ვიკვამისკვამის ცხილს მისი სხვის ვიკვამის ხელს შიშადსკვამის, სილს ვიკვამის ბრუკვამის მიჩიკვამის არს მიჩიკვამის, - ვიკვამის
 აქვთკვამის ამ სიკვამის მისი სხვის, ვიკვამის სიკვამის ვიკვამის და არ სიკვამის და ვიკვამის.

სხვა და სხვა ხელის ნიმუში

ჩინკა ნამდულსა ვანსჯამს სქელს გაცემრებთუს მაცთორებათს ღმირლას თმიხერებასა თუხისა ბუნებდმასა,
 ვსრუთუე სიმკლისა ღმირლადსა ღმირსარკისა სიტყვისლისა, ამასთნა შვერლოქმასა ვრცისა რქმასა
 თვისთა, თამინ იგი არა თლეს შთავრდქმის ბრლის ამარცხვანქმის ღმირლდრქმასა, უყუთუ ალყონქ-
 ლმცა იქმნას თუთაქმადლოქსა რა ღმირსემას ხარისხსა:

იუყარდნ იუნი, რმირლბა მუგხენქმენ ყნ სსარკებრასა ვანსჯამსა, ღმირ იუნი, რმირიყა ცდლმქნ მლიქრქმ
 ბად შქნდა. ჩინათუნ იუნი სმირთლით ვანსჯამრქმენ მას, რადცა ქმნად სათნადლო-მას, ს' იქნენ ღმირქმლნი თლენ
 ჰეღლქმითუთვან მქონებულისა ნივთისანი, მსხვერქმენ რმირლს სხველდისა შველამილსა თქლითა მითსიყუჯთ
 ლიქმისათ. ღმირლქმუნდ ამქმენ.

ქეოხილ, ვდრუქე თქმული ადგილი, (თანულ ლვლქმანი არიან სიტყუანი სხუა ღმირსუადქმარბ ქმირლნი ერთისა ღმირსუ
 ლექსის ბირისაგან ვრთუეცრე არს ბრქმენ, რ სობრბით მქეცყულქმენ, რაბრბნად იქეცეს: უქა ამბ შანსაბრბო ღმირსა
 იქმინ ბირისაგან ბრქმ ლექსისა. და სიტყუანი ქმირლნი თან შვიულოკან მისთნა. მანსა საუნყ არს, ვდ ლექსნი თანაულლოვი
 ლნი არათუე კმისაქმნი თლენ, ადქდ შხმირსულბრბისაქმნი იგიუე ყქმად ვქმენ არიან ვნაქცა უდარქეს არიან იქმნი. ყუეცრე
 არს სათნო, ვნაქცოგან მეცენ არს სათნოქმისა, რანბადცე მქმირსულქმენ სათნო-ქმისათუეს. ვნუე იქმთ ცხელიოცე არს ლომ.
 მით რ ლომქმისა კმასა ვანსჯამრქმენ, რალომ მქეცყარე აქუნ მას ქეცყოქმამ.

ღმირ ღმირ უდქლო მალთათათ ღმირ ყოვლითა ღმირ ბადქმთოლისა შქმქმქმდო. რმირქმინ სიტყვბოქმითათ
 მიუქმდომქმისა მქეცყოქმისა შქმისათა მქმირლ შო-ბილი მე შქმნი ღმირ უდქლო რიქმნი იქმს ქმისა
 ვარდმო-ვეიუთინე ცხვერქმისათუეს რიქმისა ღმირ მსჯენსითათ ვქმირითათ მისითათ ვქლით წერილი
 ცქმდათა რიქმთა ვანსჯამრქმენ ღმირ მქმირსულქმენ მის მიერ მთავრ-ბანი ღმირ მქმირსულქმენი მხველისანი.

ჩუქრობის ვე ამ ქმედების აღდგენე სსუჯუარა, ჭკვიანათან აღორვეს, მითრ იდეის იგი ვნე შეტრაცხს თავისა თქმასა
 რლოდ ჭპლიორ იფად, ჭ ითხაქს, რათა ვსრეთ შერაცხილიოყვა სსუათავან, ვსე უთარისადი შესაძლიერობის თქმასა
 ნამდვლ უნარლო, ჭ ვითლის მყოფე ვნე არს ვევე, მით რ არა რამე იმუქმის უთანგამა მყოფსთა შს შავისთა, რუჯცა სრ
 დათილო იყსმცა შავისგან განსაჯურქმის მრ ცუნდრუქმისა რბან რამე შექმე-მას ნინა აღმდგომ პანანს ჭ ვითლო მქმედ
 ვმას იმაქმედების თვითი ჭკლათავან სმხო-ჯალთანას ამის შს იუყოთე არა იქმცა ნე თქმათ მათთან ჭო სხე ჭ მავლით ვითლო,
 სმქმედ მარქმედება შავისი. ცნე ვსრეთ. მამასადამე მსწრათქმე მერ მ, მქმე. აქლოას, რანეულოთ მრ შვედრათ შქმთა შვეუბან
 იგი დამცვეთბული, ჭ რს მადლოქმელი ზლოდითა ცისქმბრთ ანდაშავით, მდიდარ ქმელი შექმეულოთი ქმე რვლოთი ჭკითს.
 გარან შერ ვებრთ შორ დამკობრთბული ჭ დამდამლოქმელქაყ, ჭ შოყსე ქმელ შეჯკლასა შერისა.

წინა ვლ რ მურთუცნა ჭერულოქს, მივლ ნესტრ მთქარონ. ჭ იქნესტრ მთვარი ისე ჭერულოქსისა
 გულოთერი მეო-პარი ჭ ცქმელის სიყურსალოთი შექმთბული, სთხოვა მას ჭერულოქს შეწეწად ვა-
 რი ცრანდლოთ შიღან. ჭა არუთქარ მას ნესტრ თქრიადის მხარსლოქმითი თვთ რსმსტლ ვარნი-
 თუთი თქსით მასთან ცრანდლოთ შიღან. ჭა იდეის ჭერულოქს ვს შემოქრინბა ყლოთნითან შეწეწა თვ-
 სად მქმედრისა, მხარსლოქმითი მიიქცა სამეთქსა შინა თქსლოთიქლოთისა, მათეა მთეუ პლოტი განმხადებ-
 თლო შობლოდ ყლოთთუთი მქმედრ-ბით თქსით.

II ვცაქვით ამქრთ ვსემა რანიონ აჯრთარნი, რწასა ვმარქმე-ქმედებ მას იური სსსევერ სოპოთნივითა ვლოქს იური ბე-
 ჭეუნიბ სეჯეველით აჯ ვილით ნივითი. ჭ მასა შს ცნობა უჯრისა მს. ჭასა შექმედებ მას მსხე-ქმედებ სსეუ-თივითი ვან-
 ვმას, ჭ მარბი, ჭას სეს სეს-ქმე სსეველონად ჭ მქმედებ: შმაქმედებ სსეველით ნივითისა შილოქმედ, ვა სეს-ქმედისა, რბითი-
 ჭე შე სეჯეველისა რიშის სსეველით თქსისა შსმასა.

ქონადგან აწ შრმა წიღნი არს ამს შინა. რათა შინი ნაწილნი ქილოლსოქიონისი უმჯოღვის ღმრთისაჲმ აღწერიტ
განვერტე ერთმთა. უნა ძლი განმარტვიტის განვესყიოთ სავარსდ შკლოდ წინაღდაღმად, რახსტა გულოლ ვმა ვაწყოტ

ქონვესჯელაშას შინა გუარას მის იღვოს ვახსტვისსა, გვანომა აწველი. ანუ იღვა არს ბრწუნოლე. ანუ ბეღი: ღმა ამს ძლი განმრ-
ვისდნი, რათა განწმენვა ძესმტა გვანოტულას ნოთოს სსუთავან. შავს შვესოვი არს ამს ვმა. ყრწუნადღნი ვლწოშე გვანქანი
არინა ტავგლოთი. თუ სდამე შვესდოტელ ხართ ცანამ სავტი შავსავან ხარს ვარდოს სსვსავან უწავლოს სუნოს, ცვიტლი
შინარსავან.

ყენივთდა რთი, შვესტოტელთ სანტში. ულს ცის შნათს ვატა თვკვა: ბოტავტა ხორ, შვილართ თსწორს;
თავთ თსუტას, ქვეტ გმავას: აღტსტვას შვასას, შნათთ ნანისას; ახოტელელთს ქქის შტვესკე ბავას:
თვალთ ნთქიანი, რანტთ ბეთქიანი; ვაქოს თსოშს წყმდა შვესმ ბავას.

ცავკუშთიქისი ქსეცა, ვა შმნამ რწვამე ნათქსავა, რწვამე. ულვლიქისა, ღმ რწვამე ხატისა ძქესე შვესლი არ სმით
გარდსდვთი. ღმ არდალ შრწმედ სმით გარდსდვთი წრწხსტვი ნავუთით, ღმ შქსხტავთ შრწმედ სმით გარდსდვ-
თისათს. შავკმ. შარწინოტ. ქსე არს დანთნავს შქმდოქისა, რწლიტა იმეკრქმს ვრწითსა, აწ ნათქსავა შმთავტმ თვსისა არს
უტმტეღოტოთი, ღმ შქრწმედ სმით გარდსდვთისა შსვაქი არს.

სმქის თვეს თვა შტმთ იღა ვეწმუტო დარწმე, შვა მსთნ ხვაი თვეს ღმ სქთს ხო ხს რწმთქმუტ
მსტა იმეკს ხუთა ვქმა დლო შქქმას ბავს ბავავ, შავ შქ მძე. ციკ რწმთ; მძმბოვენ ბავ-მხოტ

სხელ ვამიქევიტოტმთ მიქქქსისა მრთ ულვლიქისა ვატცდნი. ვნამდვარ არს ამს სავუთრად იწ
ქართულას მიწარ ვრისა მწლ აწ წარბდვქმს ციქნი. მანისა რა ქემას შუერთქმთავან ვწ იგი ქლინურისა
შქმ ვრისა წარბდვქმს. ციქნი. მ მიკინენისა რა იხილონისა შვეერთქმთავან. ამისთვს ვტვონქმ, ვწ არს თვ-
მწრქმთ ხატოს ქქესე თვსისა შვესაქს:

ქსე არს ქსე. ვწ არს დამე ში არა არს შმნამ ვამქმქმით. ვქქქსისა ამს ულვლიქმს ქქესე შვესლი. რლისა უმჯოტოთი შმნამ შავქმარე
ქ: ქ თუტმალ ითო ვქმს, შავს ვეწუთილი არს იგი თქსისავან ნავქმთისა რა შრწავლას შქმას ხატოს შსვაქ. ამ რა თუ სდამე ვანუწოტოტ
თვსისავან ნავქმთისა შვესდოქმთ. სსვს ულვლიქმს ქქესე.

637

ფანსი ექვსი შანადი

ვინც ნაბღ ფულზედ იყიდის არა ნაჯღუბ ოცი ცადისა,
დედანო დაეთაშუა ხუთ შაურათ. დედანი ისურდრუა გამომ-
ცემლის გრიქეროვის მელმინაში.

Дозволено Цензурою 5 июля 1881 года в типографии Кавказского края.

UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY